

ZA ČISTEJŠI IN BOLJŠI PROMET

2008–2012

Pobuda CIVITAS

Pobuda CIVITAS (kratica, izpeljana iz City-VITALity-Sustainability) je pobuda Evropske komisije, ki poteka od leta 2002. Financira se v okvirnih raziskovalnih programih. Namenjena je demonstracijskim projektom v mestih, koordinirajo Generalni direktorat za energijo in promet.

Njen cilj je testiranje inovativnih strategij v mestnem prometu, ki prispevajo k uresničevanju evropskih politik na področju prometa, učinkovite rabe energije in alternativnih virov v prometu ter varstva okolja. Demonstracijski projekti združujejo ukrepe prometne politike in tehnologije.

Značilnosti pobude CIVITAS:

- projekte koordinirajo mesta in so namenjeni mestom
- mesta so v središču javno-zasebnega partnerstva
- politična podpora je nujni sestavni del izvajanja ukrepov, ki jih predvidevajo projekti
- mesta so „laboratorij“ za pridobivanje in prenašanje izkušenj in evalvacijo ukrepov

Mesta, vključena v pobudo CIVITAS I, CIVITAS II in CIVITAS PLUS:

8 področij delovanja:

- 1 alternativna goriva in čista, energetsko učinkovita vozila
- 2 storitve kolektivnega prevoza in intermodalne povezave
- 3 upravljanje povpraševanja po prevoznih storitvah
- 4 vplivanje na vedenje udeležencev v prometu
- 5 varna in zanesljiva mobilnost za vse
- 6 inovativne storitve v prevozu
- 7 dostava blaga
- 8 uporaba telematike v prometu

Dosedanji razpisi:

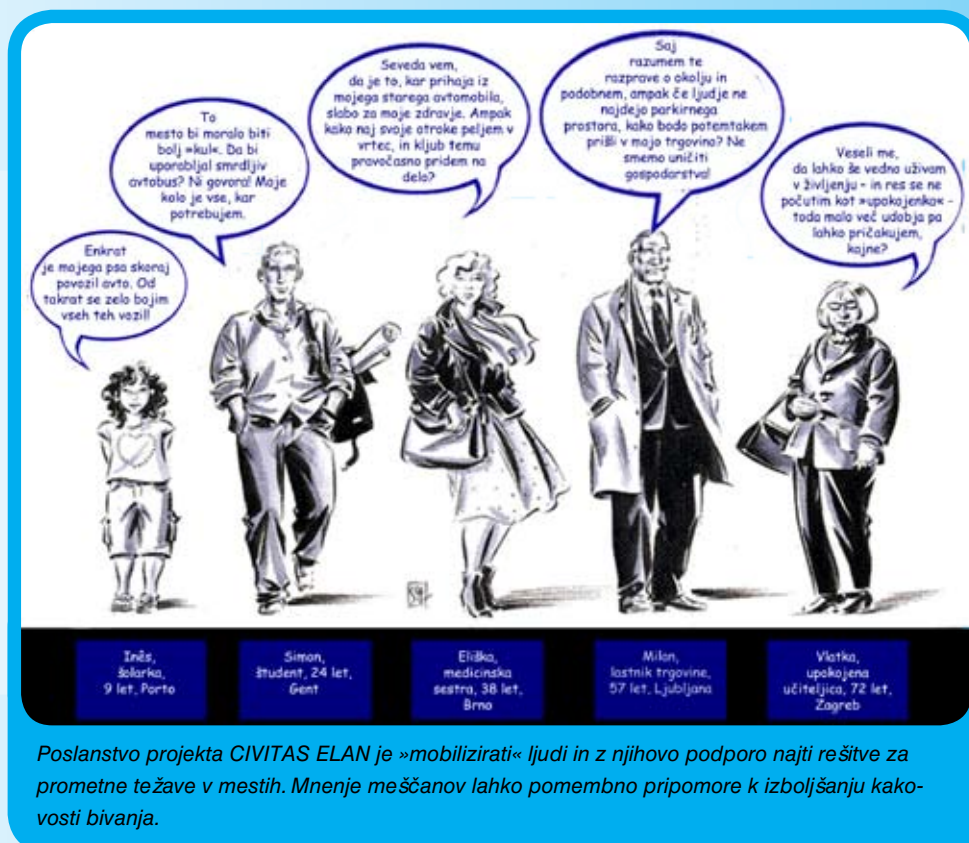
CIVITAS I: projekti so trajali od 2002 do 2006

CIVITAS II: projekti so trajali od 2005 do 2009. Ljubljana je bila vključena v projekt CIVITAS MOBILIS kot sledilno mesto. Koordinator projekta je bilo mesto Toulouse (Francija), partnerji pa so bili še Benetke (Italija), Debrecen (Madžarska) ter Odense (Danska) kot sledilno mesto.

CIVITAS PLUS: projekti se izvajajo od 2008 do 2012

Projekt CIVITAS ELAN Mobilizacija meščanov za kakovostno bivanje

Projekt CIVITAS ELAN

Projekt CIVITAS ELAN je rezultat intenzivnega sodelovanja med Ljubljano, Gentom (Belgija), Zagrebom (Hrvaška), Brnom (Češka) in Portom (Portugalska), ki so se dogovorili, da bodo na izzive trajnostne mobilnosti odgovorili s proaktivnim pristopom. Ljubljana je v projekt vključena kot vodilno mesto in koordinator projekta. Vanj je vključenih 37 partnerjev: Ljubljana ima 9 lokalnih partnerjev, Gent in Porto imata vsaka po 7, Zagreb jih ima 6 in Brno 1 lokalnega partnerja v projektu.

Druga partnerja oz. svetovalni družbi sta še: Rupprecht Consult - Forschung & Beratung GmbH in FGM AMOR - Austrian mobility research.

Glavni poudarki in ukrepi

Glavni cilj projekta je razvoj bolj trajnostno usmerjenega, čistejšega in energetske učinkovitega prometa v petih mestih. Projekt namenja veliko pozornost razvoju javnega prometa, kolesarjenju in hoji, alternativnim virom energije in uporabi informacijske tehnologije v prometu, dostopnosti za vse, t. i. mehkim ukrepom in temelji na vključevanju javnosti v načrtovanje mobilnosti. Njegov namen je prispevati tudi k spremembi potovalnih navad.

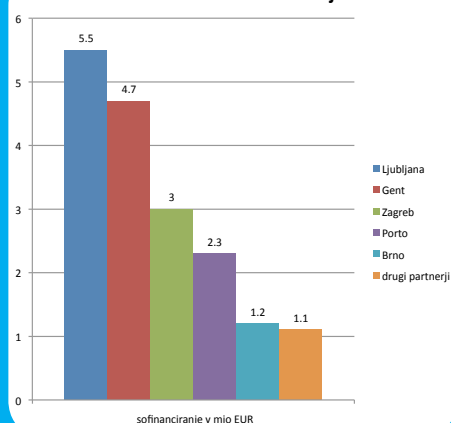
Projekt CIVITAS ELAN ne pomeni rešitve vseh prometnih težav v petih mestih. Predstavlja pa pomemben premik k trajnostni mobilnosti.

Ukrepi CIVITAS ELAN

Projekt sestavlja 67 ukrepov v vseh petih mestih. V Ljubljani se načrtuje 16 ukrepov, Gentu 23, Zagreb jih namerava izvesti 13, Porto 6, Brno pa enega manj. Poleg teh se v vseh mestih izvajajo **skupni ukrepi**, ki jih vodi izbrano mesto:

- 1 »ozelenitev« voznih parkov mestnih uprav
- 2 vključevanje meščank in meščanov
- 3 izboljšanje prometne varnosti
- 4 upravljanje dostave blaga

CIVITAS ELAN - sofinanciranje EU

Ukrepi, ki se izvajajo v Ljubljani

→ **Visoko kakovostni koridor javnega prevoza.** Predvideno je uvajanje rumenega pasu za javni potniški promet oz. kolektivni promet na Barjanski, Slovenski in Dunajski cesti. Z mnogimi načrtovanimi posegi na omenjenem območju bomo dosegli večjo učinkovitost in predvidljivost javnega potniškega prometa, boljšo povezavo in ureditev prestopnih točk, prednost avtobusov v križiščih na koridorju in lažjo dostopnost na postajališčih za gibalno ovirane potnike.

→ **Enotna mestna kartica – Urbana –** za lažjo, hitrejšo in bolj fleksibilno uporabo javnega potniškega prometa je podlaga za ukrep, ki predvideva uvedbo integrirane vozovnice za ves javni potniški promet. S kartico je nameščen sodoben elektronski plačilni sistem, ki omogoča brezplačno prestopanje med avtobusnimi linijami v roku 90 minut od plačila prve vožnje. Plačilo s kartico je bilo najprej uvedeno na mestnih avtobusih, nato tudi za vožnjo z vzpenjačo. Od nedavna je mogoče z njo plačati parkiranje na posameznih območjih, kasneje pa bo z njo omogočeno še plačilo ob obisku muzejev, športnih zavodov in kulturnih prireditev, ki jih pripravlja Mestna občina Ljubljana.

→ **Izgradnja dodatnih parkirnih površin za sistem »parkiraj in se pelji«** (P&R – Park and Ride) na izteku Barjanske ceste in ob stadionu Stožice. Od tam bo dostop do mestnega središča možen z javnim potniškim prometom, pri čemer bo cena slednjega že vključena v enotno ceno parkiranja.

→ **Tehnološko napredni mestni avtobusi.** Projekt predvideva posodobitev in okrepitev voznega parka javnega potniškega prometa. Junija 2009 je potekala predstavitev hibridnih mestnih avtobusov proizvajalcev Van Hool in Solaris. Hibridna avtobusa sta poskusno peljala na redni liniji številka 6 mestnega potniškega prometa. Decembra lani je potekala še preizkušnja tovrstnega avtobusa podjetja MAN, ki je tri tedne vozil na redni progi številka 2. Podjetje LPP bo še naprej testiralo različne tehnologije in se nato odločilo za nakup vozil z najboljšo in najustreznejšo tehnologijo za Ljubljano.

→ **Prilagajanje storitev javnega prevoza glede na potrebe.** Zagotoviti želimo fleksibilne storitve javnega prevoza, predvsem za potnike z gibalnimi oviranostmi in za območja z nizkim povpraševanjem. Javni potniški promet na klic v območjih za pešce je že v uporabi. Njegov namen je povezava do najbližjega postajališča mestnega potniškega prometa in je namenjena vsem uporabnikom.

→ **Uvedba prikazovalnikov prihodov avtobusov.** Prikazovalniki bodo postavljeni na 33 postajališčih in dveh parkiriščih »parkiraj in se pelji« (P&R – Park and Ride) na obeh koncih koridorja. S tem bo potnikom omogočen preglednejši, bolj viden in bolj natančen sistem obveščanja o prihodu avtobusov.

- **Izboljšana varnost na mestnih avtobusih za potnike, zlasti za starejše.** Trenutno je na mestnih avtobusih nameščenih 53 kamer, 16 vozil je opremljenih z video nadzorom za vzvratno vožnjo, štiri avtobusi pa so dopolnjeni še s sprednjimi kamerami za spremljanje vožnje.

- **Celovita kolesarska strategija.** Predvidena je vrsta ukrepov, namenjena promociji rabe kolesa za gibanje po mestu. Sem sodi uvedba in označevanje novih pasov, namenjenim kolesarjem, omogočanje varnega parkiranja koles (posebna parkirišča za kolesa), bolj fleksibilen in ugoden sistem izposoje koles. Prvo ustanovitveno srečanje kolesarske platforme je potekalo junija 2009, njeni člani pa se srečujejo približno na vsake tri mesece.

- **Zmanjšanje dovoljene hitrosti** na nekaterih območjih mestnega jedra na 30 kilometrov na uro in uvažanje novih območij za pešce. S tem si bomo prizadevali za povečanje varnosti šibkejših udeležencev v prometu in zmanjšanje števila prometnih nesreč.

- **Vsaj 10 odstotkov čistejših vozil za vozni park MOL.** Ta cilj smo presegli že pri prvem javnem naročilu za poslovni najem vozil za potrebe Mestne občine Ljubljana. Šest hibridnih vozil toyota prius je namenjenih delu mestnih inšpektorjev. Sicer pa je na ljubljanskih ulicah mogoče videti električne skuterje in električna vozila javnega podjetja Snaga, kot tudi dve električni vozili Kavalir, ki sta namenjeni za vožnjo po območjih za pešce.

- **Uporaba rastlinskega olja za pogon motornih vozil.** Tri vozila Oddelka za kmetijsko tehniko Kmetijskega inštituta Slovenije že poganja rastlinsko olje. Za pogon na to gorivo se uporabljajo predelani dizelski motorji. Nanje so vgrajene elektronsko krmiljene grelne naprave, ki omogočajo, da ima rastlinsko olje podobne lastnosti (viskoznost) kot mineralno dizelsko gorivo, kar zagotavlja nemoteno delovanje motorjev v vseh delovnih pogojih.

- **Izdelava sodobnega načrta trajnostne mobilnosti** v mestu po načelu vključevanja javnosti, izdelava potovalnih načrtov za dve organizaciji z večjim številom zaposlenih (Mestna občina Ljubljana in Ministrstvo za zunanje zadeve).

- **Varne poti v šolo.** Izvajanje ukrepa, ki med drugim predvideva razvoj interaktivnega načrta varnih poti v šolo, nevarnih območij in prometne signalizacije, zajema 46 osnovnih šol in 4 vzgojno-izobraževalne zavode. Izobraževanje učiteljev, prostovoljcev in šolarjev o varnosti v prometu bo pomagalo preprečevati prometne nesreče na šolskih poteh, katerih žrtve so otroci.

- **Upravljanje in racionalizacija dostave blaga** v mestu. Tako bo v mestno jedro pripeljalo manj dostavnih vozil, ne da bi pri tem oškodovali naročnike dostave blaga. S tem pa bomo zmanjšali onesnaženje zraka in porabo energije na območju.

- **Proučitev možnosti za uvedbo takse za vstop vozil v ožji center mesta** po okrepitvi javnega potniškega prometa in izboljšanih pogojih za druge načine mobilnosti (kolesarjenje, hoja) ter proučitev možnih učinkov. T. i. zgoščevalne takse so uvedla že nekatera evropska mesta (npr. London, Stockholm), saj je promet eden največjih dejavnikov onesnaževanja okolja v mestih in s tem slabše kakovosti življenja.

Kontakti - CIVITAS ELAN:

Koordinatorica projekta: **Zdenka Šimonovič**
(zdenka.simonovic@ljubljana.si)

Koordinator za Ljubljano: **Vladimir Babić**
(vlado.babic@ljubljana.si)

Diseminacija: **Vita Kontić**
(vita.kontic@ljubljana.si)

Evalvacija: **Branko Kontić**
(branko.kontic@ijs.si)

Partnerji CIVITAS ELAN:

Mestna občina Ljubljana, koordinatorica projekta

TELARGO Telargo

Ljubljanski potniški promet

Slovenske železnice

Institut Jožef Stefan

Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani

Urbanistični inštitut RS

Prometni inštitut Ljubljana

Regionalni center za okolje za srednjo in vzhodno Evropo – Slovenija

Kmetijski inštitut RS

Izdal:

CIVITAS ELAN – Ljubljana, Adamič-Lundrovo nabrežje 2, 1000 Ljubljana

Tel.: 01/ 306 10 95, Faks: 01/ 306 13 47

Fotomontaža: Blaž Lokar (idejna zasnova), Matic Kuder (fotografija), Anja Vidic (izdelava), www.ZaMestoPoDveh.org

Fotografije: skupina CIVITAS ELAN

Oblikovanje: Pšenica Kovačič

Tisk: T.U.I.L.I.P, tiskarstvo in grafika, d.o.o.

April 2010